Το δικαίωμα των παιδιών στην εκπαίδευση

Στέφανος Κατσούλης
Στεφανία Μπούρη

«Αυτοί που μελέτησαν προσεκτικά τον τρόπο διακυβέρνησης των ανθρώπων, πρέπει να έχουν πεισθεί πως η τύχη των εθνών εξαρτάται από την εκπαίδευση των νέων»

Αριστοτέλης

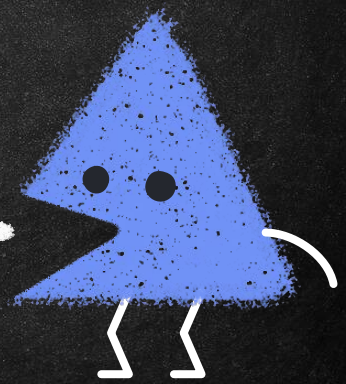

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση είναι ένα παγκόσμια αναγνωρισμένο δικαίωμα, στενά συνδεδεμένο με την εγγενή αξιοπρέπεια του ατόμου.

Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και να ενισχύει το σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

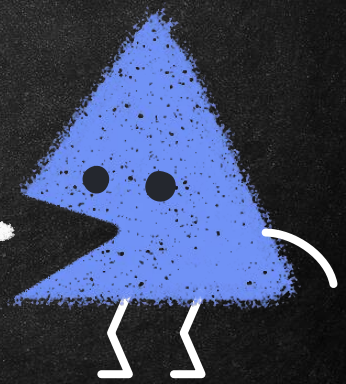

Να καθιστά κάθε άτομο ικανό να διαδραματίσει ένα χρήσιμο ρόλο σε μια ελεύθερη κοινωνία, να ευνοεί την κατανόηση, την ανοχή και φιλία μεταξύ όλων των εθνών και όλων των φυλετικών ομάδων, των εθνικών ή θρησκευτικών.

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση κατοχυρώνεται από σειρά διεθνών συμβάσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και από την εθνική νομοθεσία των κρατών.

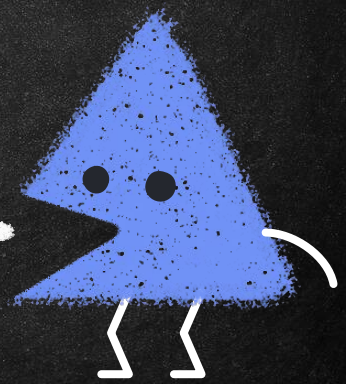

Διεθνείς συμβάσεις και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και το δικαίωμα στην εκπαίδευση

- Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ), 1948

- Η Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, (1951/1967), σύμφωνα με την οποία τα κράτη που την έχουν κυρώσει οφείλουν να παρέχουν στα παιδιά πρόσφυγες την ίδια μεταχείριση όσον αφορά την στοιχειώδη εκπαίδευση.

- Το Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (1966), κατοχυρώνει ρητά το δικαίωμα στην εκπαίδευση και προβλέπει την υποχρεωτική δωρεάν βασική εκπαίδευση για όλους.

- Η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών (1979), που επισημαίνει τα ίσα δικαιώματα γυναικών και ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση. Γενική Σύσταση (2017) για το δικαίωμα των γυναικών και κοριτσιών στην εκπαίδευση.

- Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) κατοχυρώνει το δικαίωμα στην εκπαίδευση, καθιστώντας μάλιστα τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.

- Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2006), προβλέπει ότι τα κράτη οφείλουν να διασφαλίσουν ένα εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης σε όλες τις βαθμίδες, ώστε να εξασφαλίζεται η άσκηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση από όλα τα παιδιά με αναπηρία χωρίς διάκριση.

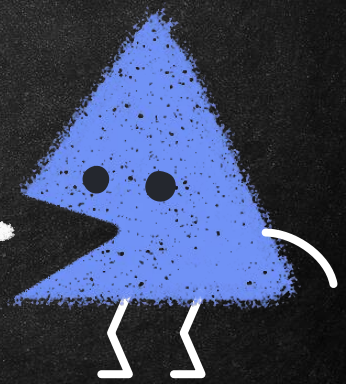

Το Συμβούλιο της Ευρώπης & η Ευρωπαϊκή Ένωση

- ✔ Ευρωπαϊκη Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου)
- ✔ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 14)
- ✔ Πολιτική της ΕΕ για την Εκπαίδευση (ΣΛΕΕ, Τίτλος XII – Παιδεία, Επαγγελματική Εκπαίδευση, Νεολαία και Αθλητισμός, άρθρα 165-166)

- Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί και κίνητρα
- Μέθοδοι και εργαλεία (μη τυπική μάθηση, άτυπη μάθηση, εγχειρίδια καλών πρακτικών΄)

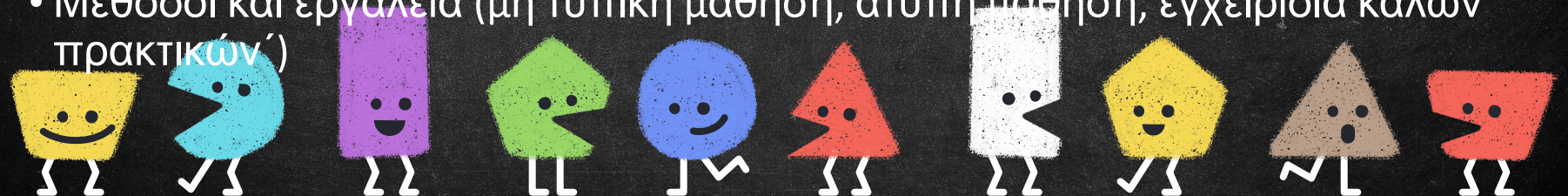

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

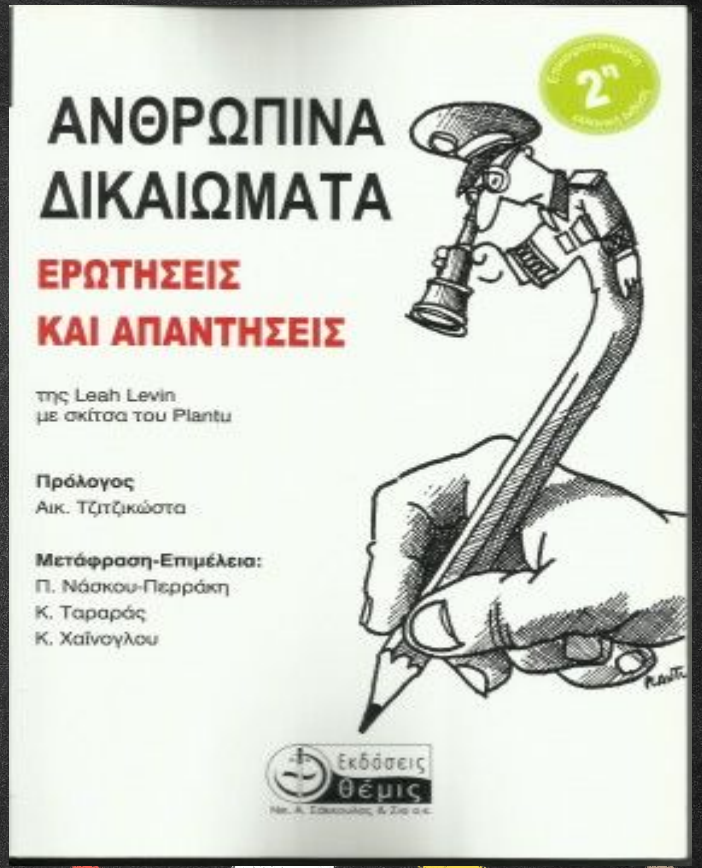

Οι μαθητές και οι μαθήτριες ως “υποστηρικτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων”

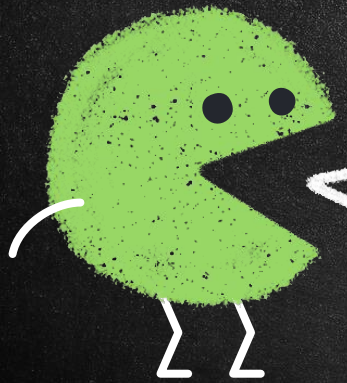

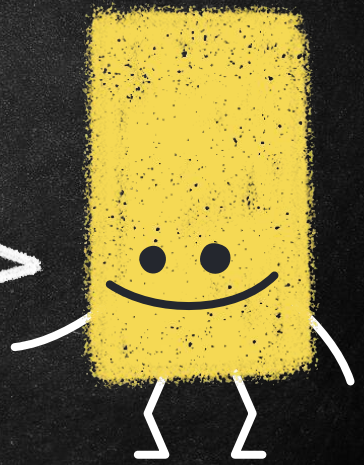

ΣΤΟΧΟΙ, ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΜΕΣΑ

Στόχοι

- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα δικαιώματα των παιδιών
- Να δουλέψουν ομαδοσυνεργατικά για έναν κοινό σκοπό
- Να χρησιμοποιήσουν έγκυρες πηγές
- Να κατανοήσουν την παρούσα κατάσταση και να γίνουν ενεργοί πολίτες

Διάρκεια και περιγραφή

- Το project μπορεί να διαρκέσει από 6-10 ώρες
- Μέσω των βιωματικών δραστηριοτήτων οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τα δικαιώματα των παιδιών, να δουν ‘ενεργά’ την παρούσα κατάσταση και να προτείνουν λύσεις.

ΣΤΟΧΟΙ, ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΜΕΣΑ

Μέσα:

- Η/Υ
- Προτζέκτορας
- Χαρτί του μέτρου
- Μαρκαδόροι, Μολύβια κλπ

Οι προσαρμογές ανάλογα με την ηλικία των μαθητών και μαθητριών καθώς και με το επίπεδο του τμήματος είναι εύκολο να γίνουν, ανεβάζοντας ή κατεβάζοντας το βαθμό δυσκολίας.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΙΝΗΣΗ

- Χωρισμός παιδιών σε ομάδες
- Ζητάμε να κάνουν μια λίστα των αναγκών που έχουν στην καθημερινότητά τους
- Επιστροφή: ποιες είναι οι ανάγκες τους και ποια είναι τα δικαιώματά τους; Υπάρχει ο διαχωρισμός σε 'πρωταρχικές' και 'δευτερεύουσες' ανάγκες?
- Βίντεο για τα δικαιώματα των παιδιών https://www.youtube.com/watch?v=lWOwXtYzYDo

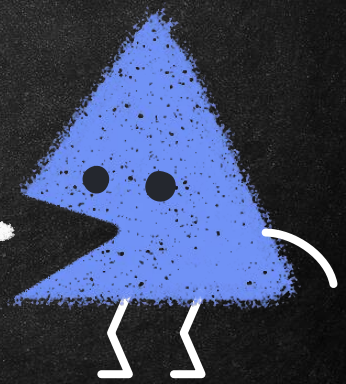

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΙΝΗΣΗ

- Συζήτηση μετά την προβολή: Καλύπτονται οι ανάγκες που κατέγραψαν? Διακρίνουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους?
- Βίντεο για προσφυγόπουλα: https://www.youtube.com/watch?v=DiY2wulTEuw, https://www.youtube.com/watch?v=cnP-90uUO3o

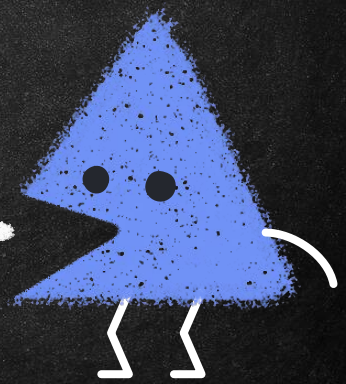

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΙΝΗΣΗ

- Μετά την προβολή: Τι είχε αυτό το παιδί? Τι έχασε? Τι πρέπει να κάνουμε?
- Έρευνα σε ομάδες- Βασικά ερωτήματα

Παραβιάζονται τα δικαιώματα των παιδιών-προσφύγων?

Η κοινωνία μας προσφέρει όσα θα έπρεπε?

Τι λύσεις προτείνετε?

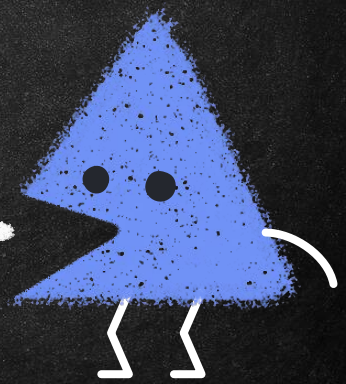

“

Το θέατρο του καταπιεσμένου και το ζήτημα των ασυνόδευτων παιδιών

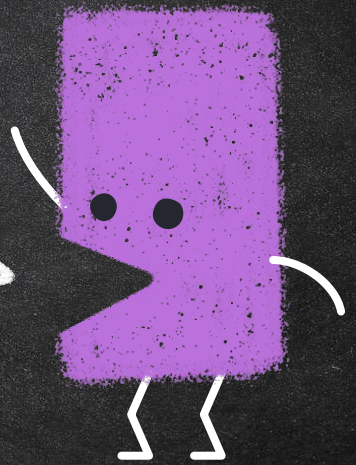

Τι είναι το θέατρο του καταπιεσμένου?

Δημιουργός του είναι ο Αουγκούστο Μποάλ (1931-2009).

Το συγκεκριμένο θεατρικό σύστημα έχει τις ρίζες του στην παιδαγωγική του καταπιεσμένου που ανέπτυξε ο Βραζιλιάνος παιδαγωγός Πάουλο Φρέιρε.

Όχι παθητικοί δέκτες- ενεργή συμμετοχή των θεατών- αισθητικά μέσα για την ανάλυση του παρελθόντος, συνειδητοποίηση του παρόντος και εφεύρεση του μέλλοντος.

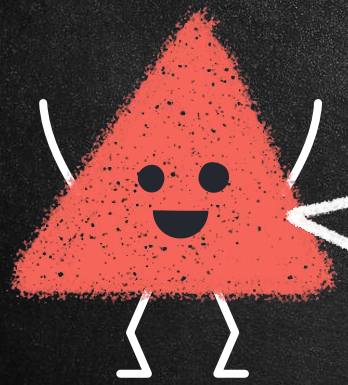

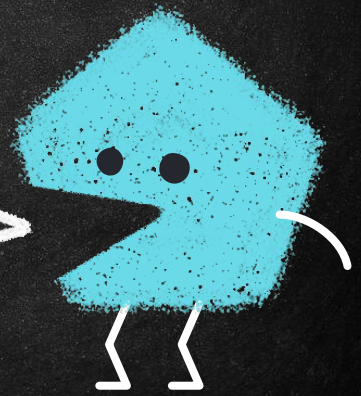

ΣΤΟΧΟΙ, ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΜΕΣΑ, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχοι

- Ενεργοποίηση της φαντασίας και καλλιέργεια της δημιουργικότητας
- Ενσυναίσθηση
- Γνωριμία με το θέατρο
- Ενεργός ρόλος

Διάρκεια

Το project μπορεί να διαρκέσει από 35-40 ώρες

Μέσα

- Σκηνικά
- Κοστούμια
- Σενάριο
- Υπολογιστής
- Ηχεία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εισαγωγή στο θέατρο και στο θεατρικό παιχνίδι. (2-4 ώρες)

- Τα παιδιά σχηματίζουν ένα κύκλο. Κρατάω ένα μικρό μπαλάκι και προσποιούμαι ότι είναι πολύ βαρύ. Το δίνω στο παιδί που είναι δίπλα μου. Ζητάω να μιμηθεί την κίνησή μου και να δώσει την μπάλα στο επόμενο παιδί. Κάθε φορά που το μπαλάκι περνάει από όλα τα μέλη του κύκλου και καταλήγει σ' εμένα του αλλάζω ιδιότητα πχ ζεστό, ελαφρύ, βρωμερό κλπ.

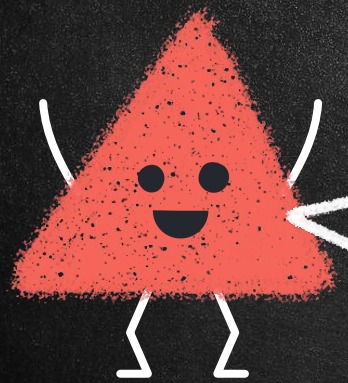

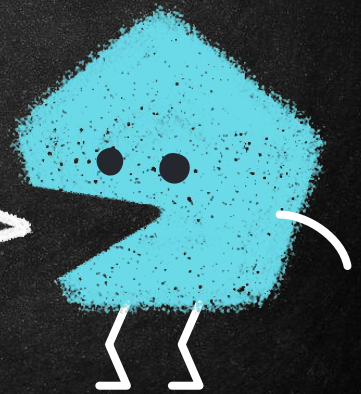

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εισαγωγή στο θέατρο και στο θεατρικό παιχνίδι. (2-4 ώρες)

- Τα παιδιά στέκονται στη σειρά, σαν να ετοιμάζονται να αγωνιστούν σε δρόμο ταχύτητας. Όμως, σ' αυτό τον αγώνα κερδίζει όποιος φτάσεις τελευταίος. Τα παιδιά πρέπει να αφυπνίσουν τη δημιουργικότητά τους και να βρουν τρόπους να καθυστερήσουν τον τερματισμό τους.

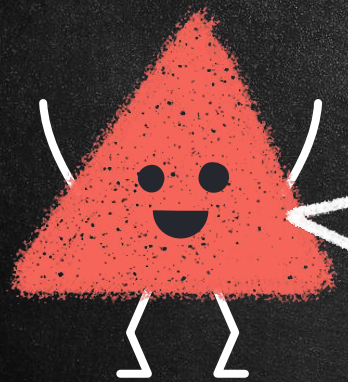

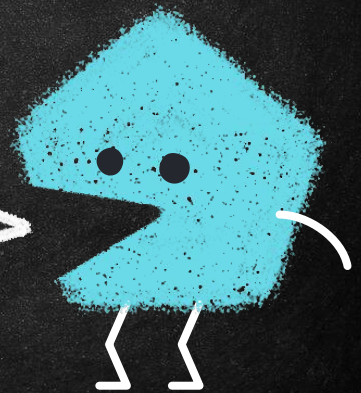

ΣΕΝΑΡΙΟ (6-8 ώρες)

Περιγραφή

- Χωρίζω τα παιδιά σε 3-4 ομάδες
- ∑ε 3 διαφορετικά μπολάκια έχω βάλει χαρτάκια
- Μπολ 1: Πρόσωπο Μπολ 2:Κατάσταση

  Μπολ 3:Λύση

Πχ: Αλί- Πόλεμος- ∑ουηδία

- Ζητάω από τις ομάδες να γράψουν μια ιστορία
- Οι ομάδες παρουσιάζουν τις ιστορίες τους. Η ιστορία που θα ψηφιστεί περισσότερο θα είναι η αρχή του σεναρίου μας.

ΣΕΝΑΡΙΟ (6-8 ώρες)

Ρόλοι: Βοηθάω τους μαθητές και τις μαθήτριες με ερωτήσεις όπως:

- Πού διαδραματίζεται η ιστορία;
- Πότε;
- Ποια είναι τα πρόσωπα που συμμετέχουν; Τι σχέση έχουν μεταξύ τους;
- Ποιος είναι ο ρόλος που έχεις; Πώς λένε τον χαρακτήρα σου; Πόσο χρονών είναι; Ποια είναι τα χόμπι του; Τι του αρέσει και τι δεν του αρέσει; κλπ

ΣΕΝΑΡΙΟ (30 ώρες πρόβες)

Στήσιμο των σκηνών:

- Για παράδειγμα αν η πρώτη σκηνή διαδραματίζεται σε ένα σπίτι ζητάμε από τα παιδιά να βρουν πού θα στέκονται, ποιοι θα μιλάνε, τι θα λένε.
- Δημιουργούμε τις σκηνές και τις συνδέουμε μεταξύ τους. Κάθε φορά που τελειώνει μια σκηνή τη συνδέουμε με τις προηγούμενες και τις προβάρουμε.
- Κατά τη διάρκεια της παράστασης οι θεατές έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν το σενάριο.
- Extra tips: Συνεχή ενθάρρυνση των παιδιών, Δεν χρειάζεται βιασύνη, για παιδιά δημοτικού συνίσταται η χρήση ήδη υπάρχοντος έργου.

Team Presentation

Στέφανος Κατσούλης
Trainer/ Researcher
stefanoskatsoulis@gmail.com
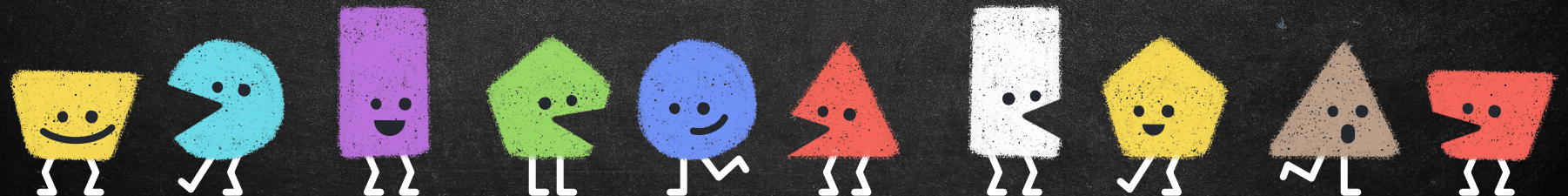
Στεφανία Μπούρη
Trainer/ Educator
stefaniabouri@gmail.com